УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 234. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го ГРУДНЯ (DECENHER) 1969 No. 234. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 22 грудня 1969

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР ДЖАН Н. МІТЧЕЛЛ стверджує, що Уряд президента Ніксона зробив багато в тому напрямку, щоб негритянське населення могло користати з прав нарівні з білими, але провідники негрів цього не хочуть признати перед своїми виборцями, які в більшості належать до Демократичної партії. Мітчелл твердив, що в приватній розмові з ним негритянські провідники признавали, що вони вдоволені з урядової програми в справі громадянських прав для негрів, але в заявах перед своїми виборцями ці самі провідники виступали проти Уряду. Мітчелл пригадував поширення виборчого пляну з 1965 року на все населення та філядельфійський плян в справі затруднення негрів.

ДЕПАРТАМЕНТ РІЛЬНИЦТВА ПОВІДОМЛЯЄ, що індекс цілої рільничої продукції в 1969-му році становить новий рекорд — 121 відсоток в порівнянні з пересічними продукціями з років 1967-1969, коли він становив 100. В 1968-му році індекс рільничої продукції становив 120 відс. Рільнича продукція в цьому році збільшилася, хоч число акрів, призначених для неї, було менше. Для 59-ох головніщих рільничих культур в 1969 році призначено 286 міль. акрів, а в 1968 році число акрів під ці культури становило 295 міль. акрів. В 1967 році під цими культурами було 305.5 міль. акрів. Збільшується продукція, хоч зменшується число акрів засіяних.

ДЕПАРТАМЕНТ ТОРГІВЛІ СТВЕДЖУЄ, що чосло нових замовлень на товари тривкої вартости значно зменшилося в листопаді ц. р. і становило 30.6 більйона, а в жовтні ц. р. воно виносило 31.7 більйона дол. У вересні воно було ще більше — 32.1 більйона. З цього виходить, що економіка цієї країни буде сповільнювати свій темп збільшення, що може мати вплив на сповільнення інфляційного тиску, який ще діє, і індекс цін в листопаді збільшився аж на піввідсотка. Зменшення числа замовлень тим важливіше, що військові замовлення в листопаді ц. р. навіть були збільшилися на 400 мільйонів.

ПРЕЗИДЕНТ І ПАНІ НІКСОН цього року на різдвяний дарунок всім членам урядового штабу в Білому Домі та всім домашнім працівникам вибрали кольорову відбитку славного портрета Юрія Вашингтона кисти Джілберта Стюарта, який висить в овальній кімнаті, де працює президент Ніксон. Вони плянують щороку під час свого побуту в Білому Домі дарувати всім працівникам в Білому Домі під час Різдва відбитки портретів президентів ЗСА. Портрет Юрія Вашингтона намальований в останньому році його урядування — в 1796 р.

В СУБОТУ 20-ГО ГРУДНЯ ПОЧАЛИ ПРОДАВАТИ квитки на вистави в перших двох тижнях Метрополітальної опери в Ню Йорку, яка починає вистави опери Верді „Аїда", яка відбудеться 29-го грудня. У вівторок 30-го грудня гратимуть „Богему" Пуччіні, в середу Пуччіні „Тоску", в четвер 1-го січня Пуччіні „Мадам Баттерфляй", в п'ятницю Пуччіні „Богему", а в суботу Верді „Аїду" о год. 3-ій по полудні, а вечором о год. 8 Пуччіні „Тоску". В другому тижні в понеділок 5го січня „Мадам Баттерфляй", вівторок — „Богема", середа — „Тоска", четвер — „Кавалерія Рустікана" Маскані і „Паяци' — Леонкавальо, п'ятниця — „Аїда" і субота „Тоска" і вечором Моцарта „Чарівна флейта".

У СВІТІ

ДО ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ ПРИБУВ нюйоркський кардинал Теренс Кук, який продовжує традицію, що її встановив його попередник кард. Френсіс Спелман, який кожне Різдво переводив між американськими вояками в Південному В'єтнамі. Відомий актор - гуморист Боб Говп прибув також до Південного В'єтнаму на чолі 80-членної дружини артистів, щоб давати розвагові покази для масових вояцьких глядачів. ЗСА дають їм засоби льокомоції і прожитку, але вони не беруть ніяких гонорарів. Тим часом головний комендант військ ЗСА у В'єтнамі, ген Крейтон Абрамс, який прибув до ЗСА на вінчання свого сина, склав обширне звідомлення през. Ніксонові.

СОВЄТСЬКО - КИТАЙСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ НЕ ДАЛИ покищо ніякого позитивного висліду — звітували в Москві віце - міністер Василій Кузнецов і шеф штабу далекосхідніх військ СССР ген. Вадім Матросов, які прибули на сесію Верховного Совєта. Китайські комуністи вимагають, щоб СССР признав у принципі, що договори, за якими Росія дістала в 19-му сторіччі від Китаю величезну територію, були „нерівні", і щоб Китай і СССР негайно відтягнули свої війська знад кордону на певну скількість миль. СССР не хоче піддавати під сумнів леґальність своїх кордонів з Китаєм і пропонує обмінятись знову амбасадорами та відновити торговельні й культурні взаємини. Але ні одна сторона не хоче зривати переговорів.

ПІВДЕННА КОРЕЯ НЕ ВІДКЛИЧЕ своїх 40.000 вояків з В'єтнаму. Зате решта 1.300 філіппінців вже від'їхали до дому і так само Австралія плянує відкликання частини своїх вояків. У Сіямі протиурядова опозиція повела кампанію за вікликання його 12.000 вояків із В'єтнаму, але уряд ще цього не вирішив.

З КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ ВІЛЬНО БУДЕ американським туристам привозити до ЗСА закуплені там речі без обмеження, вільно теж неамериканським фірмам перепродувати до ЗСА китайські вироби і вивозити до Китаю нестратегічні товари. Але проголошене в мин. тижні Урядом злагіднення торговельних зв'язків ЗСА й Комуністичного Китаю не має практичного значення, бо до Комуністичного Китаю нема з ЗСА туристичного руху, а Китай спроваджує з Японії й Західньої Европи дешевші товари, як американські.

ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТА УҐАНДИ МІЛЬТОНА ОБОТЕ ВИКОНАНО минулого тижня атентат: револьверова куля пробила 44-річному президентові обидві щоки й пошкодила зуби та язик, але зрештою нема загрози для його життя. Спричинника арештовано. В африканській Уґанді, що має сім і пі мільйона населення, проголошено воєнний стан.

ЗАХІДНЬО - НІМЕЦЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ҐУСТАФ ШАЙДЕМАН ВІДПОВІВ на листа східньо - німецького диктаторського президента Вальтера Ульбріхта, що уряд канцлера Віллі Брандта уповноважений вести із Східньою Німеччиною переговори про нормалізацію взаємин. Гайдеман промовчав залучений до листа Ульбріхта текст договору, що його хотіли б дістати комуністи — про визнання Східньої Німеччини за рівну суверенну державу.

РІЗДВО У В'ЄТНАМІ

Американський вояк Роберт Колеман з Вест Вірджінії декорує малу ялинку, що її дістав поштою від своєї дівчини з Америки. Діється це у таборі так званих „спеціяльних військ" у Бу Пранґу у Південному В'єтнамі. У В'єтнамі нема смерекових дерев і нема теж снігу.

Президент може підпише змінений на конференції податковий законопроєкт

Вашингтон. — Президент Ніксон заявляв, що не підпише податкового законопроєкту, в якому будуть забагато зменшені податки і забагато збільшені пенсії соціяльного забезпечення. Спільна Конґресова Конференція, узгіднуючи різниці в проєктах Палати і Сенату, дещо злагіднила інфляційні прикмети обидвох законопроєктів, і тепер збільшилася можливість того, що президент Ніксон підпише податковий проєкт, до якого приєднана і пропозиція збільшити пенсії соціяльного забезпеченя. Первісний проєкт бажав збільшити звільнену від оподаткування суму з 600 до 800 долярів, а Конференція вирішила, щоб збільшити вільну від оподаткуваня суму 750 долярів і то впродовж чотирьох років. На 1-го липня 1970 р. мають збільшити суму до 650 дол., від 1-го січня 1972 р. до 700 долярів, а від 1-го січня1973 р. до 750 долярів. Пенсії соціяльного забезпечення мали б бути збільшені на 15 відсотків і то від 1-го січня 1970 року. Конференція відкинула пропозицію Сенату, щоб найменші пенсії в сумі 55 долярів більшити до 100 долярів. Обидві Палати мають затвердити рішення Конґресової Конференції.

Загострюється боротьба між Білим Домом і Конґресом

Вашингтон. — Президент Ніксон в жовтні ц. р. звернувся був з окремим закликом до Конґресу в справі тіснішої співпраці між законодатною і виконною частинами Уряду. Президент просив про мораторіюм, щоб Уряд і Конґрес могли спільно розв'язувати державні проблеми. Досі одначе напруженя між Капітолем і Білим Домом триває. Уряд плянує поборювати інфляцію, а Конґрес в першу чергу дбає про те, щоб заспокоїти соціяльні проблеми країни, і тому збільшує Федеральні видатки на допомогу вбогим, зменшуючи одночасно податки та збільшуючи пенсії соціяльного забезпечення, з яких тепер користають коло 25 мільйонів старших осіб. Уряд на першому місці ставить боротьбу проти інфляції, яка обезцінює вартість доляра, а демократична більшість в Конґресі гадає, що на першому місці стоять соціяльні проблеми, які треба заспокоїти, не зважаючи на інфляцію. Уряд виступає проти Демократичної Партії, яка має більшість в Сенаті (57:43) і в Палаті Репрезентантів (245-188), заявляючи, що вона не дозволяє республіканцям здійснити свою програму. Уряд сподівається здобути більшість в найближчих виборах. Демократи діють в інтересі найширших кол виборців і сподіваються, що їм вдасться зберегти перевагу в Конґресі і після виборів в 1970 р.

Кошти прожитку в листопаді збільшилися на 0.5 відсотка

Вашингтон. — В листопаді ц. р. індекс цін збільшився на піввідсотка в порівнянні з жовтнем ц. р., а в порівнянні з листопадом 1968-го року збільшення становить 5.8 відсотка; від пересічних цін в роках 1957-1959 листопадовий індекс збільшився на 30.5 відсотка. Листопадове збільшення свідчить про те, що інфляція ще не почала зменшуватися, хоч темп збільшення економіки вже другий місяць сповільнюється. Листопадове збільшення індексу цін спричинене вищими цінами на харчі, головним чином на яйця та на городину. Районовий директор статистичного бюра Герберт Біненсток заявив, що немає якоїсь бази на це, щоб могти передбачати, що буде з коштами прожитку в найближчих місяцях, бо це залежить, чи урядові вдасться сповільнити або перемогти інфляцію. І в грудні ціни на м'ясо не зменшуються, а яйця рекордово подорожчали, на 8 центів за тузінь. Салата подорожчала на 10 центів, фунт помідорів коштує 45 центів.

Члени Конґресу схвалюють становище Еґню в справі телевізійних передач

Колюмбія, Мізурі. — Журналістична школа при Мізурськім Університеті перевела опитування членів Конґресу ЗСА і ствердила, що вони підтримують віце-президента Еґню, який гостро критикував телевізійні стації за те, що однобічно інформують про працю Уряду. В заявах членів Конґресу є різні відтінки отого схвалювання становища Еґню. Один конґресмен-республіканець заявив, що телевізійні звіти „ганебно викривлені". Та один конґресмен-демократ відповів на запит, що це „віце-президент небезпечний на телевізії". Школа вислала була запитники членам Конґресу. 90 відсотків республіканських відповідей на запитники схвалювали становище віце-президента, і тільки 10 відсотків мали деякі застереження. Відповіді демократичних членів Конґресу були поділені: половина демократів підтримувала Еґню, а половина ні. 76 відсотків були „за" Еґню, 17 були „проти", а 7 відсотків були „посередині".

Переговори між двома частинами поділеної Німеччини — під знаком запиту

Бонн. — Вправді західньо-німецький уряд погодився у принципі приступити до переговорів з східньо-німецьким комуністичним урядом в половині січня ц.р. однак вимоги, що їх поставив як передумову замирення східньо - німецький диктатор Вальтер Ульбріхт в своєму листі до західньо-німецького президента Ґустава Гайдемана, ставлять під знак запиту можливість переведення такої конференції. Ульбріхт, як виявлено оприлюдненням тексту його листа, вимагає не тільки формального визнання Східньої Німеччини, як рівної суверенної держави й обміну амбасадорами, але відкидає тезу про одність німецького народу та вимагає, щоб одночасно Західня Німеччина відмовилась від причетности до Західнього Берліну та заборонила американським військам, стаціонованим на її терені, мати атомову тактичну зброю. Західньо-німецький канцлер Віллі Брандт говоритиме про цю проблему в своєму заповідженому зверненні до німецького народу через радіо-телевізійну передачу 14 січня 1970 р. Здогадуються, що після того Брандт вишле до Східньої Німеччини свого відпоручника, щоб той перевірив, чи східньо-німецькі комуністи використовують тепер можливість переговорів для своєї пропаґанди, чи дійсно заінтересовані у нормалізації взаємин.

Панарабська конференція „на вершинах" вирішує справу війни-миру з Ізраїлем

Рабат. У столиці Марокко Рабаті ведеться від 21 ц. м. конференцію лідерів 14-ох арабських держав з участю їх монархів і президентів, чи прем'єрів і міністрів закордонних справ. Зокрема прибули туди єгипетський президент Гамаль Абдель Насер, король Йорданії Гуссейн, король Савді Арабії Фейсал II. президент Ливану Чарльс Гелю, президент Альжиру Хуарі Бумеджієн, президент Ємену Абдел Рахман аль — Ірвані й інші. Головна причина й тема конференції — дальше відношеня супроти Ізраїлю, при чому одні учасники — за твердженням газет — хочуть перетворити ту конференцію у своєрідну воєнну раду з постановою негайно приступити до безпосередніх приготувань до нової війни проти Ізраїлю, — інші, підтримуючи плян об'єднання збройних сил арабських держав під спільним командуванням й виготовлення остаточного стратегічного пляну, не хочуть закривати дверей до можливостей замирення. Панарабська конференція мусить теж узяти на увагу дві останні конкретні американські пропозиції щодо замирення: одна стосувалася відносин між Ізраїлем і Єгиптом, друга, проголошена в минулий четвер, конфлікту між Ізраїлем і Йорданією.

Британія остаточно скасувала кару смерти

Лондон. — Палата лордів затвердила в минулий четвер 18 грудня ц. р. прийнятий кілька днів тому палатою громад закон про скасування кари смерти. У палаті громад прийнято той закон 343 голосами проти 185. Перед остаточним голосуванням, палата лордів відкинула поправку одного лорда, щоб продовжити тимчасове припинення кари смерти до 1973 року. Рішення палати лордів було несподіванкою, бо в Британії загальні настрої були радше проти касування кари смерти для вбивників. В голосуванні у палаті лордів було 394 „за", без спротиву.

Західні письменники таврують переслідування Солженіцина, як „міжнародний скандал"

Париж. — 31 видатний західний письменник проголосили в лондонському „Таймсі" одвертого листа до совєтського уряду, який розпочинається словами: „Поведення супроти совєтських письменників в їх власній країні стало міжнародним скандалом". Підписані під листом письменники звертаються до совєтського уряду з закликом припинити всякі переслідування видатного письменника Александра Солженіцина та анулювати недавнє виключення його із Спілки письменників. Репресії проти Солженіцина з забороною друкувати його твори в СССР західні письменники називають „злочином проти культури". Того одвертого листа підписали письменники французькі, еспанські, англійські й американські. Ясно, що він, крім антисовєтської демонстрації, не має іншого практичного значення.

ЕСПАНІЯ ВИМАГАЄ ЗВОРОТУ ҐІБРАЛЬТАРУ

На світлині бачимо „скелю Ґібральтару" — маленьку посілість на крайньому південному шпилі Піренейського півострова, яку Британія анектувала в 1713 році й перетворила в могутню морсько-летунську базу, що контролює перехід з Атлантійського океану до Середземного моря. Ґібральтар на півночі безпосередньо притикає до Еспанії, як одинокого свого континентального сусіда. Еспанія віддавна вимагає звороту Ґібральтару, як своєї інтеґральної частини і тепер відновила ті старання. Британія покликається на волю кругло 25.000 мешканців Ґібральтару, які воліють залишатись під британським правлінням з уваги на більші економічні користі.

ЮРІЙ ЛЕСЬКІВ СТВОРИВ ПРИ ЗУАДК ФУНДАЦІЮ З ОСНОВНИМ КАПІТАЛОМ 20.000 ДОЛ.

Філядельфія. — Філядельфійський колишній бизнесмен Юрій Леськів, який в 1968 році пожертвував уже на ЗУАДК 7.000 дол., пожертвував тепер дальших 20.000 дол., при чому створено з них фундацію на Дім Ветеранів, що його має ЗУАДК при 4835 Н. 6-та вул. Пан Леськів зробив теж заповіт, в якому спадкоємцем готівки, що залишиться по ньому, зробив ЗУАДК. Виявлено це на засіданні Екзекутиви ЗУАДК, яке відбулося в минулу суботу 20 грудня ц. р. у домівці ЗУАДК під головуванням його президента д-ра В. Ґалана, в приявності Юрія Леськова. Фундацію імени Юрія і Розалії Леськів оформлено вже відповідним правним актом, при чому фундатор призначив на „тростистів" фундації 5-ох поважних активних українських громадян із Філядельфії, між ними д-ра В. Ґалана.

На тому засіданні Екзекутиви д-р В. Галан, екзекутивний директор О. Тарнавський і скарбник ЗУАДК д-р Б. Гнатюк склали звіти, над якими розвинулась широка дискусія. Найбільше уваги віддано взаєминам з Секретаріятом Світового Конгресу Вільних Українців, справі фінансів ЗУАДК і його допомоговій акції. Прийнято резолюцію з потвердженням, що ЗУАДК є репрезентантом Координаційної Ради Суспільної Опіки, яка об'єднує всі установи й організації в ЗСА, що займаються також суспільною опікою. Прийнято до відома, що д-р М. Стахів і д-р Б. Гнатюк будуть приявними на засіданні Секретаріяту СКВУ 26 ц. м. у Торонто, де остаточно буде устійнений підхід Секретаріяту до справ суспільної опіки і роля в цій ділянці ЗУАДК, єдиної української допомогової організації, що має міжнародне визнання й договірні зв'язки з різними міжнародними чиниками. Стверджено ще раз, що Европейське Представництво ЗУА-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Філядельфійський Відділ ТУІА відсвяткував 20-ліття своєї діяльности

Філядельфія, Па. (Л.Я.). — Товариство Українських Інженерів Америки, що нараховує тепер 720 зорганізованих інженерів в 10 Відділах (Ню Йорк, Філядельфія, Вашингтон, Бостон, Сиракюзи, Бофало, Дітройт, Чикаґо, Міннеаполіс та Лос Анджелес) може бути горде, що його праця за 20 років не пішла на марне. Доказом цього може служити імпреза 20-ліття діяльности його філядельфійського Відділу (що начисляє 110 членів), яка своєю формою та досконалістю підготови може стати зразком для інших організацій, як слід підготовляти імпрези та ювілейні зустрічі. Ювілейна зустріч філядельфійського Відділу відбулася 13-го грудня ц.р. в готелі Шератон та була розподілена на 2 частини: наукову та товариську. В науковій частині, що згуртувала біля 100 зацікавлених, проф. Богдан Гнатюк (Технологічний Інститут Дрекселя) поділився з приявними науковими задумами поїздки на планету Марс, проф. Олекса Біланюк (Свартмор коледж) оповів про теорію відносности Айнштайна та про теоретичні можливості осягнення скоростей більших від світла. Третій прелеґент інж. Зенон Кохановський говорив про світле минуле та осяги українських інженерів за останніх 60 років та пов'язав існування та діяльність ТУІА з діяльністю Технічного Товариства у Львові. З його доповіді приявні довідалися, що за минулих 20 років члени філядельфійського Відділу ТУІА зложили понад 26,000 долярів на наукові та громадські цілі, влаштували 15 зустрічей зі студентами та підвищили свої наукові та фахові кваліфікації вечірніми студіями на американських університетах та коледжах (18 здобуло ступінь M.S. та 4 ступінь Ph.D.). В другій частині товарисько-розваговій відбувся спільний обід з участю понад 170 осіб, в тому 28 представників централі Т-ва Українських Інженерів та представників філядельфійських установ та товариств. В мистецькій програмі мецо-сопрано Галина Андреадіс відспівала арію „Габанера" з опери „Кармен" по-українськи та „Ґранаду" Авґустина Ляри по-еспанськи, а бас-баритон Андрій Добрянський відспівав одну французьку пісню (про спалення чоловічої душі жіночим коханням) Бізе, „Куперіяна" Миколи Лисенка та дві пісні Я. Весоловського. На наддаток обоє співаків відспівали дует Карася та Одарки з опери Артемовського „Запорожець за Дунаєм". Організатори цієї зустрічі (Комітет бувших голів Відділу ТУІА, очолюваний Є. Филиповичем) доказав, що можна улаштувати культурну імпрезу та притягнути культурну публіку, коли ця імпреза не буде перевантажена промовами та зайвими виступами. До успіху ювілейної зустрічі причинилися д-р інж. О. Білик, модератор конференції, та інж. Л. Яцкевич, товстмайстер бенкету.

Виступ українського балету в Арґентині пройшов з повним успіхом

Буенос Айрес (М.Д.). — Від кількох років існує при Централі „Просвіти" в Буенос Айресі український Балет, який веде постійну балетну школу, виховуючи кадри української молоді, яка все більше цікавиться нашим народним мистецтвом. Сьогодні цей Балет нараховує около 50 курсантів. В минулому Балет мав уже цілий ряд успішних виступів в різних місцевостях Арґентини, а також в телевізії, здобуваючи вже кілька мистецьких нагород. Для закінчення цьогорічного курсу Балет „Просвіти" улаштував спеціяльний виступ, який відбувся 16 листопада ц.р. в столичному театрі „Опера" та мав надзвичайний успіх. В двогодинній програмі при участі симфонічної оркестри Балет „Просвіти" дав 10 окремих виступів різних українських танців, здобуваючи признання численної публіки, яка деякі точки Балету сприймала овацією. Після цього успішного виступу Балет „Просвіти" одержав спеціяльні запрошення до виступу на фестивалі в місцевості Азуль, а також в телевізії. Вслід за цим Балет приготовляється до поїздки до Уруґваю, де візьме участь у святочному відкритті вулиці з назвою Україна, що її столична Рада надала тій вулиці, при якій находиться Український Народний Дім, який є власністю Товариства „Просвіта" в Монтевідео. Очолює це Товариство тепер уродженець Уруґваю, інженер-агроном Петро Сенишин, який працює в міністерстві рільництва та володія добре українською мовою.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чорна революція

У жовтні 1966 року в Каліфорнії Гю Нютон і Боббі Сіл заснували муринську організацію „Чорних пантер". Тепер вони обидва у в'язниці: Нютон засуджений за вбивство на 2-15 років (залежно від поведінки у в'язниці), а Сіл — на 4 роки за нечувану в аналах судочинства образу суду під час недавньої розправи в Чикаґо. В початках мало відома організація, якої самі чорні не брали поважно, закидаючи їй бундючність фразеології та прив'язання до театральности в одягах і виступах, з часом стала вона в центрі расової проблеми в Америці, проблемою для органів безпеки та й усього американського суспільства.

Скільки є тепер „чорних пантер" в Америці — невідомо, бо самі вони цього не виявляють, а Департамент Справедливости подає число 500-1.500. Це на кругло 20 мільйонів муринів у 200-мільйоновому населенні цілої країни — дуже мало. Але й такий невеликий гурт, розсіяний по великих містах Америки, може накоїти багато лиха, бо він надзвичайна активний, амбітний і озброєний подвійною загрозливою зброєю — революційною ідеєю, револьверами, крісами, легкими скорострілами до бомб і базук включно. „Чорні пантери" заперечують, що вони є комуністами. Але признають, що взоруються на революціях Леніна - Сталіна, Мао Тсе-тунґа й Фіделя Кастра. Говорять вони й пишуть жарґоном китайських і кубинських комуністів. Америку вважають колоніяльною державою, а себе — уярмленими жертвами білого американського колоніялізму. Тому в їх переконанні насильні засоби боротьби не є протизаконними, що більше — є невідхильними засобами, якими мусять боротися слабші, покривджені й експлуатовані. Кожна „імперіялістична й колоніяльна" держава спирається на поліції, отож найбільша ненависть „чорних пантер" звернена проти поліцистів, що їх називають вони не інакше, як „свиньми". В одній із виданих „чорними пантерами" книжечок красується малюнок, як чорний юнак стріляє на білого поліциста: він — герой, який „боронить чорних дітей".

Не дивниця, що й поліція віддячується „чорним пантерам" методами, що їх годі назвати рукавичковими. Адвокати „чорних пантер" закидають поліції брутальність і заявляють, що за останні два роки 28 членів цієї організації згинули в сутичках з поліцією. Поліція твердить, що в кожному з тих випадків — у Сан Франсіско, Овкленді, Лос Анджелесі, Нюарку, Джерзі Сити, Ню Йорку, Чикаґо й Ню Гейвені — муринські екстремісти провокували заворушення й реакцію поліції. Це стосується особливо до останньої такої події в Лос Анджелесі, коли поліція впродовж близько 5-ох годин штурмувала головну квартиру „чорних пантер", врешті викуривши їх сльозними бомбами, вкидуваними крізь розбиті в даху діри, при чому кількох „пантер" поранено. У Чикаґо поліція застрілила двох лідерів „чорних пантер", при чому поліціянти твердять, що коли вони ввійшли до головної кватири цієї організації, то їх зустріли градом куль, а чорні запевняють, що поліцисти відкрили вогонь без попередження й одного з лідерів застрілили, коли він був у ліжку. Ці останні події відбилися голосним відгуком по всій Америці. Видатний демократичний діяч Артур Ґолдберґ і республіканський сенатор в Ню Йорку Чарлз Ґоделл зорганізували навіть громадський Комітет для дослідження „брутальности" поліції супроти „чорних пантер". Водночас директор Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едґар Гувер заявив, що „чорні пантери" „безсумнівно представляють загрозу для внутрішньої безпеки цієї країни". Наступник убитого д-ра Мартіна Лютера Кінґа д-р Ралф Альбернит твердить, що в Америці переводиться тепер „ґеносид" супроти чорних.

Коли якась частина громадянства одверто проповідує революцію і перетворення Америки в „другий В'єтнам", то, очевидно, державна влада не може обмежитися ролею пасивного обсерватора. На цю тему ведеться тепер в пресі полеміка. Деяких коментаторів турбує факт, що „чорні пантери" стають героями в очах тієї частини муринського суспільства, яка є проти насильних метод і проти комунізму. Але, мабуть, мають рацію аналітики американських суспільних відносин, які твердять, що „чорні пантери" — це лише епізод в історії Америки, який минеться, коли щораз більше муринської молоді здобуватиме освіту і включатиметься в нормальне суспільне життя.

І. Лучишин

В ЧССР СОВЄТИЗУЮТЬ УЖЕ Й КУЛЬТУРНУ ПОЛІТИКУ

За інформаціями з Чехо-Словаччини чеський міністер культури — Мирослав Бружек заповів 8 грудня ц. р. загострення державної контролі в культурному житті республіки. У приявності коло 600 мистців і письменників з Чехії і Моравії Бружек вказав на найважливіше завдання: персональні зміни в культурних установах, охорону мистецької творчости від „деформуючих" впливів, що, мовляв, опанували більшість мистецьких організацій, і підпорядкування всіх зв'язків із закордоном, усіх культурних влаштувань, передусім культурних фондів, під безпосередню контролю міністерства культури.

З залізною послідовністю проводять тепер у Чехо-Словаччині новосталінську „зрівнялівку". В цій країні немає ні одної ділянки суспільного життя, якої не оминула б сталінська мітла. Політична чистка поступових елементів у державному й партійному секторах уже закінчена. Тепер „дочищують" ще рядових, мало відомих загалові громадянства політично непевних осіб, яких звільняють з праці і навіть засуджують на підставі нововведених карних параґрафів.

Громадська думка очікувала показових судових процесів проти головних реформаторських провідників — Дубчека, Смрковського та інших і була приємно заскочена призначенням Дубчека на амбасадора в Туреччині. Очевидно, цим призначенням новий провід партії все ж робить якусь поступку численним прихильникам тієї особи, що пробувала запровадити в країні „соціялізм з людським обличчям". Щождо Смрковського, то він сам поспішив зректися свого місця в парляменті, і тепер не займає жодної офіційної посади.

В генеральному наступі на культурно - мистецьку ділянку, яка ще донедавна могла досить вільно діяти, охоплено вже всі галузі: фільм, театр, образотворче мистецтво і літературу, що, як заявив міністер Бружек, мають бути співзвучні з новою державною і партійною політикою. Це значить має бути підсилена тотальна політично - ідеологічна дисципліна. Зміцнення державного культурного керівництва міністер хоче провести найперше шляхом загальної чистки серед провідних кадрів у мистецьких організаціях, через створення державних мистецьких рад для поодиноких галузей мистецтва і позбавлення вільного диспонування фондами, складеними членами організацій.

На згаданій празькій конференції міністер Бружек заповів обмеження свободи творчости в Чехо - Словаччині шляхом повороту до постанови XIII з'їзду комуністичної партії з 1966 р., з часів панування Новотного, мовляв, це єдиноправильне ленінське рішення для чехословацької культурної політики. Це був час, коли режим Новотного під тиском критики інтелектуалів почав був хитатися. Бружек був одним із авторів згаданої постанови, так двозначно зформульованої, що її можна було інтерпретувати залежно від зміненої політичної ситуації.

Рішучий крок до сталінізму

Найперше новопризначена з Москви державна влада має перебрати в свої руки культурні фонди мистецьких організацій. Ці фонди нагромаджувались шляхом відсоткових відчислень з прибутків письменників та мистців і перебували в розпорядженні комітетів, що їх вільно обирали мистецькі організації. З цих організаційних фондів оплачувалось студійні подорожі, а також мистецькі стипендії членів. Ці фонди служили особливо для матеріяльної підтримки мистців, які попадали в неласку комуністичної влади і становили єдину базу для забезпечення мінімальної духової незалежности і свободи їх творчости.

Тепер міністерство культури перебирає ці фонди, спираючись на розпорядження влади з грудня 1969 року. Міністер Бружек підкреслив, що перебрані культурні фонди призначено виключно для видавання „суспільно заанґажованих творів, які служать інтересам держави". Це позбавляє чехо - словацькі організації їх основних прав розпоряджати своїм майном так, як то віддавна діється в СССР.

Міністер Бружек має всі дані, щоб совєтизувати чехословацьку культуру аж до самого кінця. Він же вихованець московської Академії Соціяльних Наук і довгі літа працював у празькому партійному апараті в ролі догматичного ідеолога. Недавно він виступив у партійному органі „Руде Право" з критикою поняття „соціялізму з людським обличчям", назвавши його „неймовірним абсурдом". І слушно; для сталінця „соціялізм" може існувати тільки у вигляді московсько - совєтського рабства!

„Чорна книга" під обстрілом

Чеський уряд преси й інформації в грудні 1969 р. гостро засудив „Чорну книгу", написану істориками Чехо - Словацької Академії Наук, закинувши її авторам „наклепництво на „союзну державу" (тобто СССР) та інші „злочини".

В „Чорній книзі" опубліковано документи з першого тижня совєтської окупації Чехо - Словаччини в серпні 1968 року. Це була свого роду відповідь на совєтську „Білу книгу", яка оправдувала збройну інтервенцію „соціялістичних союзних країн" нібито загрозою контрреволюції в ЧССР.

Політичні спостережники припускають можливість притягнення до судової відповідальности авторів „Чорної книги", — істориків Чехо - Словацької Академії Наук.

ПРО СОЛЖЕНІЦИНА І ДЗЮБУ

Оттава — Столична канадійська газета „Оттава Джорнел" знову вмістила статтю українського журналіста Романа Рахманного. Цим разом, 2 грудня 1969 р., темою його статті є конфлікт між правлячими колами комуністичних країн та їхніми інтелектуалами й думаючою частиною суспільства.

„Бюрократи всіх комуністичних країн, єднайтеся!" — ось клич, що його пропонує Р. Рахманний нинішнім комуністам на місце зношеного й застарілого клича, який звучав колись справді революційно: „Пролетарі всіх країн, єднайтеся!"

Сьогодні становище змінилося, бо в цілому світі ледве чи десь знайдете пролетарів у стислому розумінні того слова. Якщо дати хліборобській бідноті в слаборозвинених країнах відповідні умови і землю, то вони при нинішній хліборобській техніці швидко перегнали б совєтських колгоспників. Робітники в комуністичних країнах, подібно, як їхні ідеологічні союзники в країнах Заходу, насправді не є пролетаріями і не хочуть ними бути, каже Р. Рахманний. Все, чого вони прагнуть, це — підвищити рівень свого життя, щоб у сучасному світі не залишитися позаду всього людства і користатися благами знань і технології.

При владі в комуністичних країнах стоять бюрократи. Всі вони дбають лише про те, щоб зберегти свої впливові пости. Колись комуністичні керівники були ораторами, ідеологами й діючими революціонерами, що страждали по тюрмах і тому мали щирих послідовників. Нинішні керівні бюрократи в комуністичних країнах мають підтримку лише таких самих бюрократичних душ, як вони самі. „Вони збудували власні піраміди взаємодопомоги бюрократів, які підтримують один одного, щоб тільки їх не змила з поверхні землі хвиля народного гніву... „Тому вони посилають у тюрми і в концтабори навіть своїх послідовників, які незначно провинюються".

„Нічого дивного, що для східньонімецького Ульбріхта було відносно легко переконати Брежнєва в конечності наїзду на Чехо - Словаччину і здобути для цієї авантюри підтримку Ґомулки (Польща), Кадара (Угорщина) і Живкова (Болгарія). Бо всі вони, разом з Гусаком і ген. Свободою вірять, що дати народові справжню свободу думки і вибору означало б прискорити їхній власний упадок". Ця сама тривога за власні пости у власних суспільства спонукала керівних бюрократів переслідувати вільнодумних інтелектуалів у Росії та в ЧССР, в Україні, на Кавказі та в балтійських країнах".

Далі Р. Рахманний пояснює репресії, застосовані правлячими колами СССР супроти А. Солженіцина, тими самими почуттями страху, що огортають правлячу верхівку Кремлю на вид думаючої людини. Але Солженіцин не єдиний письменник, який „може втратити й так обмежену базу існування в совєтському казармному суспільстві. Його колеґу українця Івана Дзюбу теж виключено з Київської філії Спілки Письменників за те, що написав студію про антиленінську політику русифікації України. Іван Дзюба відомий також своїм мужнім закликом до співпраці між українським і жидівським населенням, бо обидві ці національності мусять боротися проти дедалі зростаючої дискримінації".

Як у випадку Солженіцина, так і супроти І. Дзюби бюрократи застосовують ту саму тактику іґнорації: „... офіційні критики не цікавляться тим, що насправді написано в книзі І. Дзюби, виданої лише закордоном і не допущеної до громадської думки Батьківщини... Їм вистачає повідомлення, що естаблішмент вважає її чужою інтересам правлячих кіл".

Річ у тому, що правлячі кола бояться збудження народних мас і тому вживають усяких протизаходів, щоб інтелектуали не допомагали інертному суспільству кристалізувати власну думку. Тому бюрократи всіх комуністичних країн „зформували єдиний антинародний фронт".

Роман Рахманний кінчає свою статтю в „Оттава Джорнел" таким висновком: „Справді, їхнім бойовим гаслом, мабуть, таки є поклик: „Бюрократи всіх комуністичних країн, єднайтеся!"

Н. Н.

На Закарпатті вперше знайдено золотий самородок

Московська „Правда" з 10 грудня опублікувала повідомлення свого кореспондента з міста Берегове, Закарпатської области України, під наголовком „Золото на Закарпатті". Золото, в тому і самородок знайшли геологи-розвідники на чолі з В. Кардашем в Івано-Франківській області, найбільше біля річки Лючки коло Яблунева, на піщаній косі: на промивному кориті після промивання сильним струмом води залишилось 22 крупинки золота: один кубометр породи дає біля 4 грамів чистого золота. У горах навколо річки Лючки виявлено ще більші золотоносні жили. На Закарпатті, в надрах гори біля міста Берегове, геологи знайшли породи, одна тонна яких містить в собі 35-50 грамів золота. Гора засаджена садами і виноградниками, але геологи знайшли там давно завалені землею штольні, з яких у давнину видобували золото.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редагує: Д-р Михайло [illegible]

ШЛУНКОВЕ КРИВАВЛЕННЯ

Про кривавлення, що його спричиняє виразка шлунка або дванадцятипалої кишки, ми вже свого часу писали. Такого роду кривавлення зрозуміле, коли взяти до уваги, що виразка — це ніщо інше, як рана на слизовій оболонці, яка може „проїсти" стінку шлунка або кишки і порушити кровоносну судину, що внаслідок цього відкривається і кривавить. Але може бути кривавлення іншого походження.

Слизова оболонка шлунка — це дуже делікатна тканина, яка має надзвичайно багату сітку кровоносних судин. Навіть мале подразнення цієї оболочки може викликати раптовий набрук із запаленням, а коли подразнення більше або ж коли воно триває довший час, верхній ряд клітин оболонки може тріснути, знищитись або перейти в такий сильний стан запалення, що з судин починає протікати кров. Тоді не ранка на оболонці, а процес запалення спричиняє появу на оболонці численних пунктів, які кривавлять. Частіше — це запалення, яке витворюється внаслідок розладу функцій оболонки та раптової продукції великої кількости шлункових кислот. Надмір цих кислот, зокрема ж соляної кислоти, впарі з невластивими харчами може викликати таке запалення.

Запалення шлунка, т. зв. гострий гастрит, може викликати кривавлення оболонки зразу ж або, частіше, після якогось часу. Кількість крови — різна, залежно від ступеня запалення. Якщо кров появляється кожного дня лише в малій кількості, хворий перетравлює її разом з харчами, і в результаті кишкові виділини мають чорний колір. Пояснюється це тим, що при перетравлюванні звільняється з крови залізо, яке й надає виділинам чорного кольору. Часто хворі, відвідуючи лікаря, жаліються не лише на болі шлунка та нестравність, але й на занепад сил, а аналіза їх крови виказує сильний упадок гемоґльобіну.

Іноді таке запалення може бути гострим, і тоді кров виділяється раптово і у великій кількості. В такому стані хворий починає блювати кров'ю, перемішаною з шлунковими кислотами. Такий стан, очевидно, вимагає негайної лікарської допомоги, часто з лікуванням в шпиталі. Саме запалення оболонки без виразки рідко приводить до сильної кровотечі, але все ж воно може тривати багато днів, і тоді хворий може втратити багато крови.

Процес запалення завжди супроводиться болями шлунка і нестравністю. Хворий почуває себе краще лише тоді, коли споживає молочні потрави або дуже легкі супи без надміру товщів та м'яса. М'ясо, а зокрема смажене, салати та сира городина, гострі приправи викликають атаки сильного болю, часто з нудотами або й блюванням. Докладну діягнозу можна встановити лише з поміччю рентґену та аналізи шлункових кислот.

Біль при гострому або хронічному гастриті, типовий: він завжди льокалізується у верхній частині живота, посередині, зразу ж під ребрами. Коли натискати на цю частину живота — вона болить. Виділини нормальні, хіба реґулярність їх може бути порушена внаслідок зміни дієти.

Лікування запального стану шлунка таке саме, як при виразці: дієтою та медикаментами, які сповільнюють продукцію кислот або невтралізують надмір кислот. Медикаменти, які сповільнюють продукцію кислот, можна одержати лише на рецепту, але для невтралізації кислот є багато різних ліків, що продаються без рецепти.

Основна дієта при запаленнях: молоко та молочні потрави, варена городина та овочі, варене або печене м'ясо, білий хліб, найкраще причерствілий, легкі супи і т. д. Уникати смажених потрав, гострих приправ, виробів із свинини, консервованих потрав, содових напоїв, кави, міцного чаю, алькоголю, сирої городини, а особливо помідорів, цибулі, огірків. При гострому запаленні уживати лише молоко, а то й 12% солодку сметану в чистій формі або наполовину змішаній з молоком, грінки білого хліба і — більше нічого, аж поки гострий стан не перейде.

При появі крови в будьякій кількості необхідно вдатися до лікаря. Справа в тому, що кривавлення може бути масивнішим, але й в тому, що лікар мусить дослідити, чи не має хворий виразки, а може навіть пістряка. Кривавлення зі шлунка можуть спричинити також жиляки у долішній частині стравоходу. Хвороба ця частіша, як звичайно думають, зокрема при деяких недуґах печінки, і вона може скривавити людину до смерти. До цієї проблеми повернемося іншим разом.

НАША ПОШТА

Повідомляємо всіх Читачів, що до нашого „Лікарського Довідника", який тепер складається у В-ві „Свободи", ми додамо англо-український медичний словник. Він матиме біля двох тисяч англійських термінів з українськими відповідниками і одночасно буде тлумачним словником. Це буде перший англо - український словник медичної термінології, брак якого відчувається в нашій громаді вже довгими роками.

У зв'язку з Різдвом та Новим Роком перериваємо нашу колюмну. Наступна стаття появиться 13 січня. Бажаємо всім Читачам здоровими провести традиційні Свята і всього добра в Новому Році.

Дарія Ярославська

ОСТРІВ ДІ-ПІ

(Уривки з роману)

(2)

Опритомнів! Навіть тепер, коли сидів біля ліжка своєї доні, щоб вияснити все, навіть і тепер відбіг думками від неї! А те мале, скорчене тільце терпить під тією полокою вдавного сну і чекає, коли він уже нарешті піде, щоб могла випростати затерплі руки й ноги! А він тимчасом думає про долю чужих людей, про далеке майбутнє! Власне, поправив сам себе, не тільце, а тендітна фігурка молоденької дівчини. А здається, що ще вчора бігало воно по вичищених стежках вуйкового саду, вганяло за червоночорним метеликом, само схоже на нього! Бігало по стежках рідної землі. Тепер лежить отут на якомусь дрантивому ліжку колишньої касарняної лікарні, бо він вивіз її з тієї рідної землі на чужину, викинений сам із неї, немов лист серед бурі, у вирі боїв, бомб, боротьби переконань. Вивіз, щоб виховати її згідно зі своїм бажанням, щоб защепити в неї ідеї, в які сам вірив, щоб мала право жити, як вільна людина, а не малесенька шрубка великої машини, точнісенько така сама, як тисячі інших, яким хтось призначив одне незмінне місце, одну роботу, один час, без права рушитись деінде. „Алеж не я виховую — десь у глибині душі відізвався голос. Таня це робить, школа і церква помагає, а я навіть не знаю, як вони те роблять! Ми, батьки, стоїмо чомусь осторонь виховання наших дітей, вирішивши раз назавжди, що це справа матерей і школи! Ми на те не маємо часу! Ми провідники мас, ми політики, що хочуть двигнути власний нарід до самостійности!"

І не знають, що от таке мале, невинне створіння, його власна кров, терпить тут же під їх боком! Він знає свого опонента Сокору, всіх членів Управи і Таборової Ради, навіть такого Лапчака, що проповідує під Статусю Неволі, але він не може вияснити собі, чому його дитина так глибоко переживає таку справді маловажну, в ширшому значенні, провину!

Хвиля ніжного пориву, яка не приходила до нього часто, охопила його серце. Він похилився над нею і почав говорити півголосом, не вдумуючись, чи те, що каже, має справді глузд, і куди воно його заведе. Коли Ореста була малою, він читав їй казочки або оповідав щось пережите. Вона пригорталася до нього і слухала з відхиленими устами й широко відкритими очима.

— Колись давно - давно жив малий ведмедик, — почав він. — У нього був батько пан Ведмідь і мама пані Ведмедева. Ведмедик знав, що батьки піклуються ним і жив собі біля них безтурботно. Бігав, грався, вганяв за комашками, перевертався на траві. Йому було дуже добре .На зиму вони всі засипляли. Це був довгий і дуже приємний сон. І от одного такого зимового дня Ведмедик прокинувся, коли батьки ще спали. Надворі було соняшно, погідно. Він виглянув надвір і вийшов із барлоґа. Хотів побігати після довгого сну, погратися. Світ був такий повний принад! Він почувався вже дуже великим, сильним. Відбіг від барлоґа, аж тут раптом зірвалася сніжна буря, почала крутити снігом і засипати йому очі. Хотів повернутися до барлоґа, але не міг знайти стежки. Він не знав, куди і як знайти дорогу до дому. Йому було соромно за свою сваволю. І він сів і плакав, доки його не зморив сон. Його знайшли люди і підкинули непритомного в барліг. Коли надійшла весна і батьки його прокинулися, вони не знайшли його там, де залишили; і догадалися всього. „Сину! — сказав батько, — ти зробив зле. Тобі ще треба слухати того, що ми тобі кажемо. Я хочу, щоб тобі в твоєму житті було добре і ти не робив того, що не повинен. Але як ти вже зробив те, то не можеш утікати від того, тільки признатися до провини, направити зло і більше його не робити. Бачиш, — додав іще тато, — на помилках ми вчимося"...

Надворі було ще ясно, але в палатці вже сутеніло. Орестине обличчя вкривалося тінню. Крізь щілину зачинених дверей пробивалося в коридору світло. В сусідній палатці забриніли раптом голоси, виглядало, що туди хтось навідався. „Чекайте аж приїде новий лікар. Сьогодні вночі! Почекайте! — почувся обурений голос медсестри Леськової. — Тоді будете знати, як у такій порі відвідувати хворих! Але де ж бо то! Хіба можна виконати те, що наказує свій?"

Паньків підвівся і, похилившись, поцілував Оресту в щічку. І тоді в'юнка постать живо обкрутилася, пара рук закинулася йому на шию, а його обличчя стало раптом мокре від сліз.

У кімнаті було чисто, все „на своєму місці", бо це вже був не писаний мамин закон, який не дозволяв речам приземлюватися на випадкових місцях. Килими, привезені з дому, вишиті килимики, нашвидкуруч намальовані на принагідно здобутих мішках від цукру, зустрічалися скрізь по кімнатах, і Панькові не були під тим оглядом виїмком. Було якось дуже чепурно. У порівнянні з білою скромністю лікарні, барви вишивок здавалися Оресті принадним розкішним багатством. На столику біля її ліжка пригадав себе забутий на час перебування в лікарні голівудський актор Іван Годяк. „А він так і не прислав нам своєї світлини", — подумала. Ціла кляса просила, але він зіґнорував їх прохання. Все скінчилося даремним вичікуванням. Вона сподівалася колючого болю, як бувало, коли дивилася на світлину. Але тепер спокійно взяла її зі столика і поклала під книжки. Усміх, з яким повернулася до батька, був дуже життєрадісний. Як нема, то нема! — було в ньому. — Обійдеться!

— Де ж мама?

Перед нею був поворот до школи, до зввваг і докорів директора Бохнацького, її чекала зустріч із Мурашком, перед яким вона показала себе в такому смішному світлі. Але те все було „завтра". Наразі було добре-добре-добре! Тягар спав із думок, із серця. Батькові слова, немов сонце з-поза хмар, роз'яснили чорний настрій. Усе сталося так неочікувано чудесно, що Ореста ще в дорозі з лікарні додому із вдякою посилала свої думки до Богородиці Діви, якій вона висповідала всю провину і просила помогти.

— А де ж мама?

Паньків водив за нею задумано-допитливим поглядом.

— Ти знаєш, мама має повно різних справ. До того ж мама не чекала тебе! Переглянь свої речі, книжки, зшитки, щоб було все готове до школи. А де пошукати щось лизнути, то хіба не потребую тобі казати, бо й сам не знаю. При тій нагоді погости свого тата.

— О, певно!

Вона метнулася за параваник. Ненавиділа баняки, залишені на тарілках страви, запах недопитої кави і воду, в якій змивали посуд. Тепер могла б усміхнутися до них. Усе те було часткою її дому. Вона була дома! Нарешті! Нарешті! Вдихувала повітря, розглядалася довкруги, навіть доторкалася до речей. Почувалася так, немов повернулася з далекої дороги. Кортіло пригорнути своє обличчя до батькового лиця, гладко виголеного, що пахло тютюном і милом до голення, і так без слова,без поцілунку залишитися на кілька хвилин. У душі було так дивно! Вона не всилі була тримати цього для себе.

— Татку! — спитала тихо, наливаючи чаю в горнятко. Чула, як батько ходив по кімнаті.

— Я!

(Далі буде)

СОЮЗОВЦІ! ЮВІЛЕЙНА КАМПАНІЯ ПРИНЕСЛА ДОСІ 4.836 ЧЛЕНІВ. ЩЕ ТІЛЬКИ 164 ЧЛЕНІВ БРАКУЄ ДО ПОВНИХ 5,000. ПРИСВЯТІТЬ УВЕСЬ СВІЙ ЧАС ДЛЯ ДОПОВНЕННЯ ЦЬОГО ЧИСЛА, ЩОБ З ПОВНИМ УСПІХОМ ЗАКІНЧИТИ ВЕЛИКИЙ ЮВІЛЕЙ БАТЬКА СОЮЗУ!

Різдвяні побажання жертвам землетрусу

При цій нагоді, яка в комерційному світі широко своїми оголошеннями і заохотою до покупців промовляє, численні наші родини пригадують собі своїх найближчих і стараються придумати для них приємне слово, приємний подарунок. Багатьом пригадується, що надходить річниця народження Того, який відмінив засаду Старого Заповіту: „око за око, зуб за зуб", на нову лагідну і таку трудну до виконання: „люби Бога твого; люби ближнього твого".

При кінці жовтня в Боснії, де живе коло 42,000 наших поселенців, сталося нещастя, землетрус залюднену русинами-українцями місцевість Баня Луку й околицю знищив на 80%. Водопроводи понищені, церкви повалені, зима надходить, люди живуть в шатрах. Фабрика, що в ній головним чином наші люди були робітниками, не існує зовсім. Вже появилися познаки пошести. Міжнародна допомога, розділювана державою, в першу чергу дістанеться тим, що ближче до адміністрації. Чи не була б нам приємнішою Різдвяна Вечеря, якби ми спромоглися одним великим відрухом допомогти цим нашим братам і дати їм різдвяний дарунок і побажання?

Найменша сума від кожного з нас створить велику поміч. Переказуйте гроші банковими нотами, або поштовими переказами на адресу: Most Rev. Archbishop Gabriel Bukatko. D.D.. ul. S. Markovica 20, Beograd, Yugoslavia.

О. Х.

УСПІХ ВИСТАВКИ ОМУА

Ню Йорк. — З уваги на велике зацікавлення, що його викликала теперішня 16-та виставка Об'єднання мистців українців в Америці в ґалерії ЛМКлюбу в Ню Йорку і з уваги на недалекі Різдвяні свята ця виставка буде відкрита також у четвер 25 і в п'ятницю 26 грудня від 12:30 до 8 год. веч. Взагалі ж виставка триватиме до 28 грудня включно.

ПРЯШІВСЬКИЙ РІЗДВЯНИЙ БАЗАР

У „Веселці" — (блакитній кімнаті) 144 2-го Евеню в Ню Йорку вхід через крамницю відбудеться в днях 26 грудня ц. р. до 15-го січня 1970 року Базар: Пряшівських Видань та Мистецьких Картин. Виставлені експонати й публікації — відвідувачі будуть мати нагоду собі придбати.

„ПОХОДЖЕННЯ НАРОДУ БІЛОРУСЬКОГО"

„Походження народу білоруського" буде темою доповіді дра Я. Станкевіча в Кривицькому (Білоруському) Науковому Т-ві ім. Фр. Скорини в суботу 27-го грудня. Доповідь відбудеться в помешканні Фонду П. Кречевського 166-34 Готик Др., Джемейка, Н. Йорк. Початок доповіді о год. 6:30 вечора. Вхід вільний.

В 15-ТУ БОЛІСНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого, Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

ПАВЛА ШУХЕВИЧА

б. Прокуратора Суду Апеляційного в Кракові, а відтак у Львові
відправиться

в неділю, дня 28-го грудня 1969 року

о год. 4-ій по пол.
в ЦЕРКВІ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

Родину, Приятелів і Знайомих просимо про молитви за душу Покійного.

ІРИНА — дружина
ДАРІЯ — дочка, з мужем інж. РОМАНОМ ЯРИМОВИЧЕМ і дітьми
ЛІДІЯ — дочка, з мужем д-ром ВАСИЛЕМ ЛЕНЦИКОМ і дітьми

Родина сотника Армії УНР
ЄВГЕНА ДЕШКО

повідомляє своїх Приятелів та Знайомих, що грудня ц. р. після довгої і тяжкої хвороби в лос анджелеському шпиталі помер 17-го грудня 1969 р.

НАШ БАТЬКО

ЄВГЕН ДЕШКО

ПАНАХИДА — 19-го грудня ц. р. о год. 8-ій по пол. в похоронному підприємстві Mc Kinley, 440 Vermont.

ПОХОРОН — 20-го грудня 1969 р. в год. 10-ій з цього підприємства на цвинтар.

Народився Покійний 6-го січня 1893 року в м. Ромни на Полтавщині, після закінчення шкіл приймав участь в Першій світовій війні, а від 1917 року включно до 1920 року брав активну участь в армії УНР за відвоювання самостійности для нашої Батьківщини. Не судилось, довелося лишитися за кордоном перше в Польщі, переходово в післявоєнній Німеччині і аж в Лос Анджелесі померти.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ТА ЗЕМЛЯ ПЕРОМ!

Дружина Покійного, обидві доні й зять

У ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ ВІД СМЕРТИ

сл. п.

Інж. РОМАНА ГОЛОДА

будуть відправлені

в п'ятницю, 26-го грудня 1969 року

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

- у церкві св. о. НИКОЛАЯ в ТОРОНТІ, о 9-ій годині рано,
- у церкві НАЙСВЯТІШОГО СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО у БОСТОНІ, Масс., ЗСА, о 9-ій год. рано,
- у церкві св. Арх. МИХАЇЛА у ДІРБОРНІ, Міч., ЗСА, о 8:30 год. рано.

Про згадку і молитви за Покійника просять:

МАРІЯ і ХАРИТЯ ГОЛОДИ, Торонто
РЕНАТА і д-р ОЛЕГ ТРЕТЯКИ, Бостон
Родина ПРОКОПОВИЧІВ, Дітройт

В першу річницю смерти, Матері нашого Друга,
бл. п. Н. РОМАНКІВ
і замість квітів на могилу, Матері наших Приятелів,
бл. п. Е. ФЕРЕНЦЕВИЧ
складаємо 25.00 долярів
на Бібліотеку НТШ в Сарселі.
Л. і Л. ОНИШКЕВИЧ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Ділимося сумною вісткою з Рідньою, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 20-го грудня 1969 року помер ненадійно після короткої недуги на 56-му році життя

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.
ВОЛОДИМИР ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ

ПАНАХИДА буде відправлена у вівторок, 23-го грудня, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Говера при 233 Сомерсет Стріт в Ню Бронсвік, Ню Джерзі.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 24-го грудня 1969 р., починаючи від години 8-ої ранком з похоронного заведення до української католицької церкви св. Марії та на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина СТЕФАНІЯ
дочка ЛЕСЯ з мужем РОМАНОМ ГРОНЕМ,
син РОМАН з дружиною ГАЛЕЮ
та внуком ВОЛОДИМИРОМ

ЮРІЙ ЛЕСЬКІВ СТВОРИВ ПРИ ЗУАДК ФУНДАЦІЮ З ОСНОВНИМ КАПІТАЛОМ 20.000 ДОЛ.

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ДК не обслуговує американських українців, а европейських, і тому на його утримання повинен давати субвенції також Секретаріят С-КСУ, безпосередньо чи через усі інші українські централі у світі. Прийнято з жалем до відома, що на запитник, розісланий Координаційною Радою Суспільної Служби в ЗСА, відповіли тільки три членські організації. Рішено обов'язково зберегти теперішній мінімальний службовицький апарат централі, тим паче, що президент д-р В. Галан і екзекутивний директор О. Тарнавський працюють безплатно, а єдина службовичка отримує мінімальну винагороду. З вдоволенням прийнято до відома, що в друкарні „Свободи" набрано вже текст великої історії ЗУАДК „Брат Братові". Коли б довжники ЗУАДК-ту, які завдячують цій установі своє перебування в Америці і свій добробут, звернули довжних 60.000 дол., то ЗУАДК не мав би теперішніх фінансових турбот. У дискусії забирали слово всі приявні, якими були: д-р В. Галан, О. Тарнавський, д-р Б. Гнатюк, головний касир УНСоюзу П. Пуцило, пані С. Пушкар, С. Спринський, І. Скіра, І. Кедрин і Марія Варварів. Безпосередньо після засідання Екзекутиви ЗУАДК відбулося засідання Управи Координаційної Ради Суспільної Опіки під проводом її голови інж. Стефанії Пушкар.

Меценат Юрій Леськів — це тепер 75-літній, відомий на філядельфійському грунті колишній власник різних харчових підприємств. Він прибув до Америки перед першою світовою війною, тут одружився і від кількох років уже займається тільки філянтропійною громадською роботою. Його дружина померла 5 років тому. Він є членом 339 Відділу УНСоюзу і, як це підкреслив д-р В. Галан — може служити за приклад скромного, здисциплінованого громадянина, без персональних амбіцій та з великим зрозумінням для харитативної праці.

У МАЛІЙ СЕМІНАРІЇ В РИМІ ПОСВЯТИЛИ ІКОНИ

Рим. — З нагоди 10-ліття поселення української католицької Малої Семінарії в новім, відповідно пристосованім до навчання, будинку, відбулась святкова академія, з участю архиєпископа Івана Бучка, митрополита Максима з Канади та інших українських і римських релігійних зверхників. На академії, з виступами хору малих семінаристів, головну промову виголосив настоятель Української Папської Малої Семінарії о. Василь Сапеляк. Перед академією посвячено ікони іконостасу, виконані Святославом Гординським, та мозаїку запрестольної ікони Оранти — проєкту Петра Холодного мол.

Третій конкурс СУЖ Канади на творчість молодих

Управа Спілки Українських Журналістів Канади проголошує оцим Третій конкурс на літературну і журналістичну творчість молодих авторів, твори яких друкувалися українською мовою на сторінках українських часописів або журналів, або були видані окремими виданнями поза межами України в 1969 році.

В конкурсі можуть брати участь молоді автори до 25-го року життя або до віку закінчення університетських студій.

Конкурс молодої творчости за 1969 рік буде проведено за такими правилами:

1. Кожна Редакція українського часопису або журналу поза межами України надсилає на конкурс найбільше три, вибрані нею твори молодих авторів у формі вирізків із сторінок своєї публікації (статті, репортажі, літературні прозові або поетичні твори, спомини, нариси ітп). Всі ці твори мусіли бути друковані в даному часописі або журналі, або видані окремим виданням.

2. Молоді автори можуть особисто надсилати на конкурс свої твори, які були друковані в часописах чи журналах або видані окремими виданнями в 1969 році.

3. Жюрі, покликане Управою Спілки Українських Журналістів Канади, оцінить з-поміж надісланих на конкурс творів найкращі твори з ділянки журналістики, літературної прози і поезії і призначить нагороди. Жюрі матиме право встановити клясифікацію і кількість нагород відповідно до надісланого конкурсового матеріялу.

4. Спілка Українських Журналістів Канади призначує від себе на премії для авторів нагороджених творів 150 дол. і закликає українське громадянство добровільними пожертвами збільшити цей фонд конкурсових премій.

5. Реченець для надсилання конкурсових творів кінчиться 28-го лютого 1970 р.

Управа СУЖ Канади просить Редакції українських часописів та журналістів і окремих молодих авторів негайно надсилати конкурсові твори. Імена авторів і назви часописів, що надсилають твори на конкурс, треба подавати в окремому заклеєному конверті, позначеному гаслом, яким треба позначити також конкурсовий твір. Конкурсову пошту спрямовувати на адресу:

Association of Ukrainian Journalists, 140 Bathurst St., Toronto 2B, Ont., Canada.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ
під ЯЛИНКУ
є
Студійна (Коледжова) Грамота УНСоюзу
ЯКА ЗАПЕВНИТЬ ВАШИМ ДІТЯМ І ВНУКАМ НАЙВАЖЛИВІШЕ:
ВИСОКІ СТУДІЇ, ЯКІ ВІДКРИЮТЬ ЇМ ДВЕРІ ДО ЩАСЛИВОГО И УСПІШНОГО ЖИТТЯ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ,
28-го ГРУДНЯ 1969 р.

ШАРОН, Па. Річні збори і вибір нової Управи на 1970 р. 386-го Відд. о год. 11:30 ранку в церковній залі св. Івана, при Clark St. Проситься чл. прибути. — Катерина Його, секр.

АЛЛЕНТАВН, Па. Звичайні і Річні Збори Б-ва св. Арх. Михаїла 147 Відд., з огляду на традиційну гостину св. о. Миколая відложені на четверту неділю, від години 2 по пол. в укр. правосл. залі На порядку: звіт управи та вибір Управи на 1970 рік та інші важні справи. Проситься чл. прибути. — І. Зазворський, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, Па. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 305 Відд. о год. 11 ранку, зараз по 2 Сл. Божій, в церковній залі св. о. Миколая. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Т. Гентош, секр.

РОССФОРД, Огайо. Річні збори Б-ва св. Михаїла — 235 Відд. о год. 3 по пол. в УН-Домі при 139 Волнут вул. На порядку: звіти урядників та вибір управи на 1970 рік. Проситься чл. прибути на збори. — М. Вобер, секр.

Посмертні згадки

НИКОЛАЙ ЧУБІНСЬКИЙ, член УНС Відд. 336 Т-ва Сокіл в Клівленді, Огайо, помер 29 жовтня 1969 р. на 76 р. ж. Покійний нар. в с. Грушівка, пов. Березів, Україна і став членом УНС в 1930 р. Полишив у смутку дружину Софію, 2 зам. дочки: Елисавету і Дорти і зятів, 6 внуків та стриєчного брата Василя. Похорон відбувся 1 листопаіа 1969 р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
Гр. Кісіль, секр.

РОЗАЛІЯ СЕНИК, членка УНС Відд. 336 Т-ва Сокіл в Клівленді, Огайо, померла 15 листопада 1969 р. на 75 р. ж. Покійна нар. в с. Білич., пов. Старий Самбір, Україна і стала членкою УНС в 1929 р. Полишили в смутку сина Михайла, дочку Анну і 4 внуків та правнуку. Похорон відбувся 19 листопада 1969 р. з церкви св. Володимира на цвинтар Бруклин Гайтс в Клівленді, Огайо.
Вічна Їй Пам'ять!
Гр. Кісіль, секр.

МАРІЯ КРУЧАК, з дому НАКОНЕЧНА, членкиня УНС Відд. 372 Т-ва І. Франка в Плейнфілд, Н. Дж., померла 14 грудня 1969 р. Нар. 1927 р. в с. Данильче, пов. Рогатин, Україна. Стала членкою УНС в 1959 р. Полишила в смутку чоловіка Андрія, 3 доньки: Петрусю, Маріянну і Катерину, сина Василя, матір і 2 сестри. Похорон відбувся 17 грудня 1969 р. з укр. кат. церкви Пресв. Діви Марії в Ню Брансвік, Н. Дж. на цвинтар св. Петра в Ню Брансвік, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
Н. Ярема

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ПОВІДОМЛЕННЯ
Секретарям Відділів та Організаторам УНСоюзу

З уваги на закінчення року та зв'язані з цим замкнення рахунків Головна Канцелярія УНСоюзу

ПРИЙМАТИМЕ
АПЛІКАЦІЇ НОВИХ ЧЛЕНІВ

як теж заяви на перехід молоді до дорослих та звідомлення про зміни в стані членства за грудень 1969 року тільки до **31-го ГРУДНЯ 1969.** Аплікації, заяви і звідомлення про зміни у стані членства, які наспіють до Головної Канцелярії пізніше, не будуть зараховані до грудня 1969 року.

Тому закликаємо і просимо всіх Секретарів Відділів та Організаторів постаратися вислати аплікації, заяви та взідомлення за грудень якнайскоріше, щоб усі вони, мимо перевантаження пошти святочними посилками, **наспіли не пізніше, як 31-го ГРУДНЯ 1969 року до Головної Канцелярії.**

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи"

З УВАГИ НА ЗАКІНЧЕННЯ БІЖУЧОГО РОКУ, АДМІНІСТРАЦІЯ ПРОСИТЬ ВСІ ТОВАРИСТВА ЧИ ПООДИНОКІ ОСОБИ, ЩО ДОВГУЮТЬ ЗА ОГОЛОШЕННЯ, ВИРІВНЯТИ ЇХ КОНЕЧНО

ЩЕ ПЕРЕД НОВИМ РОКОМ.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне
31-го ГРУДНЯ 1969 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1969 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у СЕРЕДУ, 31-го ГРУДНЯ 1969 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному та конвенційному звітах.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

25,000 ДОЛЯРІВ
коштує виховання дитини; куди більше її висока освіта. Цей кошт й будучність Вашим дітям запевнить, навіть коли б Вас не стало, єдино життєве забезпечення в **УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ.**

Родичі: пам'ятайте про своїх дітей. Не робіть їм кривди!
Найкращий Свято-Миколаївський і Різдвяний подарунок — це
ВЕСЕЛКА
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ З КОЛЬОРОВИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ
Появляється кожного місяця. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури.
Річна передплата в ЗСА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа 60 центів.
Замолення слати на адресу:
THE RAINBOW — VESELKA, 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

ТАРЗАН, Ч. 6296. Журба за долю вождя Меду

Сподіваюся, що вождь Меду із села медиків рішиться прибути на нашу „конференцію великих вождів". Він одинокий, що його всі „обія"-мужі бояться — і ненавидять. Мені відоме, Тарзане, його велике знання, яке оздоровлює хворих людей і робить слабих мужчин сильними!

Так, Меду — мудрий і чесний! Ми посилаємо наших дітей до його медиків. Треба сподіватися, що, може, деякі вороги накоїли йому лиха!